

KLAGANDE

Bravida Sverige AB, 556197-4188
Division Syd
Box 286
421 23 Västra Frölunda

Ombud: Advokaten Peter Thors
Advokatbyrån Hellgren Linander KB
Box 24053
104 50 Stockholm

MOTPART

Falkenbergs kommun
311 80 Falkenberg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Länsrättens i Hallands län dom den 4 juli 2008 i mål nr 951-08,
(bilaga A)

SAKEN

Överprövning enligt lagen (1992:1528) om offentlig upphandling

Bravida Sverige AB (Bravida) yrkar att kammarrätten, med ändring av länsrättens dom, överprövar Falkenberg kommuns beslut att avbryta upphandlingen avseende underhålls- och reparationstjänster beträffande elarbeten och förordnar att upphandlingen ska slutföras. Till stöd för sin talan anför Bravida bl.a. följande. Länsrätten har inte beaktat att samtliga antagna ramavtalsleverantörer hade erhållit tilldelningsbeslut i god tid före det att anbudens giltighetstid hade gått ut. Grunden för länsrättens avgörande, att det saknades giltiga anbud att anta, är således felaktig. I aktuell upphandling hade tilldelningsbeslut meddelats och därigenom avtal träffats med samtliga anbudsgivare som efter överprövningen fortfarande var aktuella för kommunen att teckna upphandlingskontrakt med. Den 3 mars 2008, det vill säga efter det att anbudens ursprungliga giltighetstid hade gått ut, gick kommunen ut med en direktupphandling avse-

ende de arbeten som omfattades av det aktuella ramavtalet. Vid den tidpunkten hade kommunen uppenbarligen inte för avsikt att avbryta upphandlingen. Detta trots att det förhållande som enligt kommunen motiverade avbrytandet redan förelåg. Det är av vikt för rättstillämpningen att överklagandet prövas då det i stor utsträckning saknas konform rättspraxis avseende möjligheterna för en upphandlande enhet att avbryta en upphandling på grund av att anbudens giltighetstid har gått ut. För det fall en upphandlande enhet skulle kunna avbryta en upphandling så snart anbudens giltighetstid gått ut, innan dess ett upphandlingskontrakt tecknats, skulle en anbudsgivares möjlighet att erhålla rättelse snarast vara en illusion. För att de svenska reglerna om överprövning ska vara förenliga med syftet bakom EG-direktiven måste rättelse kunna ske även efter det att anbudens ursprungliga giltighetstid har gått ut. Alternativt måste en missnöjd anbudsgivare ges möjligheten att ensidigt förlänga giltighetstiden av sitt anbud. Det kan vidare konstateras att en ordning där tilldelningsbeslutet inte tillerkänns någon verkan också innebär att en anbudsgivare i praktiken kan tvinga fram ett avbrytande av en upphandling även om en prövning av upphandlingen skulle visa att upphandlingen har varit korrekt.

DOMSKÄL

Kammarrätten anser att det finns skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Av handlingarna i målet framgår bl.a. följande.

Upphandlingen avser underhålls- och reparationstjänster/Elarbeten. I Falkenbergs kommuns administrativa föreskrifter för upphandlingen (punkterna AFB 32 och 33) anges att anbudsgivarna är bundna av sina anbud 75 dagar efter anbudstidens utgång den 28 november 2007, dvs. fram till den 11 februari 2008. Kommunen beslutade genom tilldelningsbeslut den 22 januari 2008 att ramavtal skulle tecknas med ett antal leve-

rantörer. Sedan Bravida ansökt om överprövning av upphandlingen förordnade Länsrätten i Hallands län i dom den 18 mars 2008 att Falkenbergs kommuns upphandling inte fick avslutas innan rättelse hade gjorts. Kommunen beslutade den 8 maj 2008 att avbryta upphandlingen. Kommunen har senare angett som skäl för att avbryta upphandlingen att anbudens giltighetstid löpt ut.

I målet är fråga om när anbudens giltighetstid löpt ut och om kommunen till följd av att anbudet inte längre var giltigt hade sakliga skäl att avbryta upphandlingen. Bravida har gjort gällande att genom tilldelningsbeslutet har bindande avtal träffats mellan kommunen och de leverantörer som anges i ramavtalet. Bravida har vidare anfört att anbudens giltighetstid därmed inte hade löpt ut när kommunen beslutade att avbryta upphandlingen och att kommunen därför inte hade sakliga skäl för att avbryta upphandlingen.

Kammarrätten gör följande bedömning.

I tilldelningsbeslutet anges att avtal kommer att översändas för undertecknande när tio dagar gått från det att samtliga anbudsgivare tagit del av tilldelningsbeslutet. I ovan nämnda administrativa föreskrifter (punkt AFB 53) anges följande. ”Anbudsgivare kommer att erhålla skriftligt meddelande om tilldelningsbeslut. Meddelande om antagande av anbud, beställning, eller annan accept av anbud är bindande för beställaren först om och när ingen talan förts mot upphandlingen i Länsrätten eller beslut om sådan talan inte föreligger. Om Länsrätten skulle besluta att upphandlingen skall göras om eller att rättelse skall vidtas är accepten inte bindande.”

Som framgår av vad som anförts ovan beslutade Länsrätten i Hallands län genom dom den 18 mars 2008 att upphandlingen inte fick avslutas innan rättelse hade gjorts. Till följd härav och med hänsyn till vad som anges i de administrativa föreskrifterna förelåg bindande avtal inte vid

tidpunkten för tilldelningsbeslutet. När kommunen beslutade att avbryta upphandlingen hade anbudens giltighetstid gått ut. Enligt kammarrättens bedömning hade kommunen därmed sakliga skäl för att avbryta upphandlingen. Överklagandet ska därför avslås.

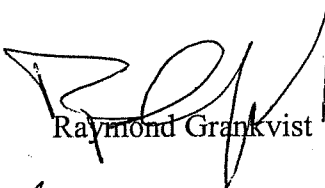
DOMSLUT

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten avslår överklagandet.

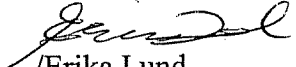
HUR MAN ÖVERKLAGAR

Formulär 1 (bilaga B)

Raymond Grankvist

Birgitta Henriksson
referent

Lennart Berglund

/Erika Lund

SÖKANDE

Bravida Sverige AB, 556197-4188
Division Syd
Box 286
421 23 Västra Frölunda

Ombud: Advokaten Peter Thors, Advokatbyrån Hellgren Linander KB,
Box 24053, 104 50 Stockholm

MOTPART

Falkenbergs kommun
Nygatan 34
311 80 Falkenberg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (1992:1528) om offentlig upphandling (LOU)

BAKGRUND

Falkenbergs kommun (kommunen) har genomfört en upphandling av underhålls- och reparationstjänster/Elarbeten (EE). I tilldelningsbeslut den 22 januari 2008 meddelades att kommunen beslutade att teckna ramavtal med fyra leverantörer gällande Zon 1 och med sex leverantörer gällande Zon 2.

Efter att Bravida Sverige AB (bolaget) har ansökt om överprövning av upphandlingen har länsrätten, mål nr 173-08, den 4 februari 2008 förordnat att upphandlingen tills vidare inte får avslutas och i dom den 18 mars 2008 förordnat att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse har gjorts. Rättelsen bestod i att utvärderingen av inkomna anbud skulle göras om varvid Eltjänst i Falkenberg AB:s anbud inte skulle beaktas.

Falkenbergs kommun har den 8 maj 2008 beslutat att avbryta upphandlingen. Kommunen har även meddelat att ny upphandling kommer att annonseras så fort det nya förfrågningsunderlaget är klart.

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar i ansökan om överprövning att länsrätten förordnar att upphandlingen ska slutföras och säger till stöd för sin talan i huvudsak följande. I kommunens beslut anges inget skäl för avbrytandet av upphandlingen. Såsom bolaget har uppfattat det är dock motiveringen till avbrytandet att anbudens giltighetstid gick ut under den tid som överprövningen handlades vid länsrätten. Det är bolagets uppfattning att beslutet att avbryta upphandlingen på denna grund är felaktigt. Bolaget, och övriga anbudsgivare, har den 23 januari 2008 erhållit ett tilldelningsbeslut innebärande att bolagen med viss angiven rangordning antagits som leverantörer av el-arbeten för perioden den 1 februari 2008 – den 31 december 2009 med möjlighet till två års förlängning. Genom detta tilldelningsbeslut har ett avtal kommit till stånd inom den tid som anbudsgivarna varit bundna av lämnade anbud (jfr. Kammarrättens i Göteborg dom den 15 maj 2005, mål nr 1031-05). Det faktum att den i förfrågningsunderlaget angivna tiden för anbudens giltighetstid därefter har gått ut saknar med andra ord betydelse. Av föreliggande rättspraxis (jfr. Regeringsrättens beslut den 11 februari 2008, mål nr 2382-06) framgår att rättelse t.o.m. kan ske på det sätt att ett tidigare icke antaget anbud upptas till prövning efter det att anbudens ursprungliga giltighetstid gått ut. Om en upphandlande enhet skulle ges möjlighet att avbryta en upphandling enbart med hänvisning till att anbudens giltighetstid gått ut skulle den upphandlande enheten ges möjlighet att på ett icke affärsmässigt sätt förfoga över upphandlingens avslutande eller avbrytande (jfr. Länsrättens i Västernorrlands län dom den 27 januari 2007, mål nr 2813-06). – Den prövning som länsrätten gjort i mål nr 173-08 avsåg endast frågan om huruvida kommunen gjort rätt som upptagit Eltjänst i Falkenberg AB:s anbud till prövning. Det faktum att länsrätten kommit fram till att detta anbud borde ha förkastats innebär ingen förändring avseende antagandet av övriga anbudsgivare som ramavtalsleverantörer. Det saknas därmed skäl, eller rätt, att avbryta upphandlingen.

Kommunen bestrider bifall till bolagets yrkande och säger i yttrande i huvudsak följande. Kommunen har rätt att avbryta upphandlingen på grund av att anbudena inte längre är giltiga. Stöd för detta finns i Kammarrätten i Stockholms dom den 6 november 2007, mål nr 4890-07. – Det beslut från Regeringsrätten som åberopas (mål nr 2382-06) ger inte stöd för uppfattningen att kommunen skulle vara förhindrad att avbryta upphandlingen. Anbudets giltighetstid är ett skall-krav. Länsrättens dom den 18 mars 2008 i målet skyddar inte anbudsgivarna mot invändningar avseende uppfyllandet av andra krav än de som berördes i det målet.

Bolaget anför i yttrande i huvudsak följande. Vad kommunen anført om Regeringsrättens beslut i mål nr 2382-06 är i delar felaktigt och saknar i övriga delar betydelse för det nu föreliggande målet. – Vad avser det rättsfall från Kammarrätten i Stockholm (dom den 6 november 2007 i mål nr 4890-07) som framförs av kommunen som stöd för att man haft rätt att avbryta upphandlingen kan noteras att även detta rättsfall avser en annan situation än vad som nu är för handen. Därtill avgjordes det före det att Regeringsrätten meddelade sitt ovan nämnda beslut. – För att det i föreliggande fall ska kunna anses föreligga sakliga skäl för ett avbrytande måste det ha förelegat en skyldighet för kommunen att avbryta upphandlingen. För det fall det hade förelegat en rätt för kommunen att fullfölja upphandlingen kan anbudens giltighetstid inte utgöra ett sakligt skäl för avbrytande. Detta eftersom det är kommunen som själv förorsakat överskridandet av den påstådda giltighetstiden genom att bryta mot LOU i den ursprungliga utvärderingen av anbudena.

DOMSKÄL

Lagen (1992:1528) om offentlig upphandling, LOU, har upphört att gälla den 1 januari 2008 (se SFS 2007:1093) och har ersatts av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Enligt övergångsbestämmelserna till den lagen skall dock LOU alltså tillämpas på upphandlingar som har påbörjats före ikraftträdandet.

Enligt 1 kap. 4 § LOU skall en upphandling göras med utnyttjande av de konkurrensmöjligheter som finns och även i övrigt genomföras affärsmässigt. Anbudsgivare, anbudssökande och anbud skall behandlas utan ovidkommande hänsyn.

Enligt 7 kap. 1 § första stycket LOU får leverantör, som anser att han lidit eller kan komma att lida skada enligt 2 §, i en framställning till länsrätten ansöka om åtgärd enligt nämnda paragraf.

Av 7 kap. 2 § LOU framgår bl.a. följande. Om den upphandlande enheten har brutit mot 1 kap. 4 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, skall rätten besluta att upphandlingen skall göras om eller att den får avslutas först efter att rättelse gjorts.

Länsrätten gör följande bedömning.

Grunden för all upphandling är att den ska ske affärsmässigt och i konkurrens i enlighet med 1 kap. 4 § LOU. En förutsättning för avbrytande av en upphandling är vidare att de grundläggande gemenskapsrättsliga reglerna såsom principerna om likabehandling, transparens och proportionalitet iakttas. Fråga i målet är om kommunens beslut att avbryta pågående upphandling av underhålls- och reparationstjänster/Elarbeten (EE) är förenlig med bestämmelserna i LOU och EG-rätten.

Omständigheterna i målet som prövats i Regeringsrättens beslut den 11 februari 2008, mål nr 2382-06, skiljer sig från aktuellt fall, dels då fråga då var om omprövning av ett tilldelningsbeslut och val av form för åtgärd, dels då parter inte i kammarrätten åberopat att anbuds giltighetstid gått ut.

Av utredningen i målet framgår att anbudsgivarna i upphandlingen ska vara bundna av sitt anbud 75 dagar efter anbudstidens utgång, vilken för nu aktuell upphandling anges till den 28 november 2007. I tilldelningsbeslut den 22 januari 2008 har sagts avtal kommer att översändas för undertecknade senare. Anbudens giltighetstid hade således upphört vid tidpunkten för länsrättens avgörande den 18 mars 2008.

Länsrätten finner med hänsyn till ovensagda att kommunen inte haft något bindande avtal att anta vid en rättelse i enlighet med länsrättens dom. Länsrätten finner att det därför förelegat sakliga skäl för kommunen att avbryta upphandlingen (jfr. Kammarrättens i Stockholm domar den 2 maj 2006, mål nr 1062-06, och den 6 november 2007, mål nr 4890-07, i vilka mål Regeringsrätten den 3 juli 2006, mål nr 3365-06 resp. den 24 januari 2008, mål nr 7090-07, beslutat att ej meddela prövningstillstånd samt Kammarrättens i Jönköpings dom den 21 april 2006, mål nr 347-06). Länsrätten finner vidare att kommunens beslut inte heller inneburit något åsidosättande av gemenskapsrättsliga principer. Den omständigheten att skälen för upphandlingens avbrytandet angetts först i efterhand ger inte anledning till annan bedömning. Bolagets yrkande att upphandlingen ska slutföras ska därför avslås.

DOMSLUT

Länsrätten avslår Bravida Sverige AB:s ansökan.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1).

Silja Klint

/ALM

*Udimevsi
man kontakt*

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande skall skriva till Regeringsrätten. Skrivelsen ställs alltså till Regeringsrätten *men skall skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet skall ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande skall kunna tas upp i Regeringsrätten fordras att *prövningstillstånd* meddelas. Regeringsrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Regeringsrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande skall undertecknas av klaganden eller dennes ombud och inges i original samt innehålla;

1. den klagandes namn, personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom skall adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Regeringsrätten
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen härför
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.